

8878. DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS,

Continens

QUESTIONES

QUASDAM JURIS CIVILIS CANONICI ET SAXONICI CONTROVERSAS

Quas

Decreto & authoritate Magnifici J^Ctorum Ordin. nis in celeberrima Wittebergensium Academia.

SVB PRÆSIDIO

Viri Spectabilissimi, Excellentissimi, Consultissimi,

DN. MICHAELIS LEDERERI,

U.J.D. Collegij Juridici Assessoris & p.t. Decani gravissimi ut & Curiæ Electoralis Advocati Ordinarij

PRO LICENTIA

Summos in utroque jure honores & privilegia impetrandi.

Publicæ placideq; discussione subjicit,

CHRISTIANUS FÆSERGÆFEREX
Lulatus

ad diem 2. Augusti

horis ante & pomeridianis
in Auditorio Majori.

Diss. iur. civ.

562,10 ₋

WITTEBERGÆ

ypis JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr. Anno 1655.

I. 23A. Diss. iur. civil. vol. 249 (2.)

I. N. D. N. J. C.

Proœmium.

Qum vita nostra humana mūltō li-
tium incendio flagret (quod o-
mnib. satis notum est) & quām
innumeris, infinitis fere dixisse,
jurium disputationibus scholæ &
fora simul abundant, ut vix possibile videātur,
quin exinde diversæ vel plane repugnantes ex
contrarijs Interpretum opinionibus produce-
rentur sententiæ, meritò multi JCti in eam in-
ciderunt curam qua ratione huic malo aliquâ
saltem ex parte medicina adhiberi, & discordia-
rum materia ac disputationum occasio amputa-
ri, contentionumque ignis deleteri adeoque justi-
tiæ cultus ad tranquilliorem Reipublicæ sit atum
conservandum certius custodiri posset; ut habe-
ant inde quod L.L. studiosi atque caularum p-
troni, in ambiguis litiuin fatis discernendis,
ponderatis hinc in de rationum momentis atque
ad trutinam veritatis accommodatis, petant, &
quid verum falso sumve sit exquirant: Habeant

A 2

quo-

quoque ipsi judices & Jcti quod in ijsdem vel similib. contentionum formis, quas natura quotidie edere novas deproperat, decidendis observent & sequantur. Prodierunt hinc multorum magni nominis Jctorum Decisiones, Observations, Conclusiones, Definitiones, Consilia, Resolutiones & alia utilissima certè scripta, ex quibus etiam hæ meæ prælentes Milcellaneæ quæstiones de promtæ sunt, quas loco disputationis inauguralis cum tempus ad specialem materiam Juris elaborandam non super esset, proponere placuit, sed cum harum ventilatio non minimum spatum requirat, relictis prolixioribus præfationum ambagibus, rem ipsam aggredior

Quæstio I.

An unus ex consortibus litis pendente lite cum adversâ parte transigere possit, an verò hoc si factum fuerit revocari debeat?

Etsi in actionibus humanis propter humanæ mentis imbecillitatem, quæ sæpius errare potest, mutatio sui consilij non solum liceat, sed etiam sapientis sit non idem semper dicere sed idem spectare & revocare *Cic.lib. 1. offic. & nunquam præstantibus in republ. gubernanda viris laudata in unâ sententiâ perpetua permancio videatur Id.lib.1.Epist.pen.* Hæc tamen mutatio consilij ad id solum

solum pertinebit ubi cognoverimus nos vel errasse, vel
consilium sine alterius detimento revocare posse, præ-
terea enim in perniciem proximi id quod semel placuit
amplius displicere nequit. Quare unus ex consortibus
litis (quales propriè sunt qui dicuntur habere commu-
nem causam vel litem (i.e.) quod simul in eodem libel-
lo in eadem Instantia & coram eodem judice agant vel
conveniantur & idem jus (i.e.) causam agendi & defen-
dendi habeant Berl. p. 1. concl. 14. n. 55.) non poterit lite pen-
dēte cuius contestatio ipsi semel placuit cum adversariā
parte transigere sed hoc tanquam attentatum revocan-
dum erit. Cum, quod per litis ingressum quasi inter liti-
gantes contrahatur l. licet. 3. §. idem scribit. 11. ff. de pecul.
unus autem altero invito à contractu resilire non possit.
l. sicuti 5. ff. de Oblig. & act. tum, quod ex alieno facto causa
nostra non debeat fieri deterior l. 2. ff. quod vi aut Clam. l.
non debet 75. ff. de R. J. vel durior Bald. in l. i. C. com. divid. n.
9. vers. respondeo secundum & sequent ac gravioribus sumti-
bus & expensis onerari, quod certe fieret, si lite ab utro-
que ejus conforde contestatā unus ex illis relicto altero
sub litis jugo cum adversaria parte transigat. Et sic etiam
in supremo Dresdensi Judicio anno 1633. 3. Dec. pro-
nunciatum esse testatur Berlich. in suis Decis. aureis Decis.
132. per tot ubi fusi de hac quest.

QUÆSTIO II.

An transactione inter privatos factâ
judex nihilominus reum ad judicium tra-
here & poena ordinaria afficere possit?

De eo crimine quod sanguinis poenam non irro-
gat, transigere neminem posse, de capitali autem cri-

mine transactionem prohibitam haud esse ex l. transigere 18. C. de transact. patet, hujusque posterioris dispositionis ratio expressè habetur in l. i. ff. de bonis eorū quod nimurum unicuique liceat sanguinem suum quovis modo possit, redimere: Et in capitali judicio non modo reus sed etiam actor de capitis periculo certet cum calumnia detecta similitudine supplicij puniatur per l. fin. C. de calum. l. fin. C. de accus. auth. sed novo C. de adult. Hæc tamen privata transactio impedire non potest, quin judex reum in judicium trahat, causamq; per inquisitionem examinet & jus reipublicæ cuius interest delicta haud manere impunita l. ita vulneratus. 27. §. pen. ff. ad l. Aquil. vendicare possit per text. in Const. Carolin. Crim. c. 214. ubi dicitur cessante laxo vel offenso deferre vel accusare judicem ex officio reum in vincula conjicere & pro delicti qualitate punire posse, cum privatibus conventionibus publicum interesse inverti nequeat prout Dd communiter in l. transigere C. de transact. Et Myns. obs. 79. cent. 2. Marant. in tit. de inquisit n. 45. 55. Et 57. quod in tantum obtinet ut etiam poena ordinaria non obstante transactione privata locum sibi vindicare possit. Coler. in tr. de process. execut. p. 2. c. 3. n. 103. Gometz. tom. 3. c. 3 n. 55. Farin. de inquisit. quest. 4. n. 34. ubi exempla & rationes adducuntur. Marant. d. t. de inquis. n. 96. Gandin. in tr. de maleficis tit. de transact. & ita pronunciatum esse testatur. Petr. Heig. quest. 39. sub. fin. p. 1.

QUÆSSIO III.

Utrum juramentum vi vel metu à latrone pro exsolvenda pecunia extortum sit servandum & utrum hoc sit ipso jure nullum

Ium vel tamdiu valeat donec absolutio fu-
erit impetrata?

Nihil equidem magis pietati conveniens est, quam
summis viribus prophanationem nominis Divini vitare
ac juramentorum vœta præstare *Exod. 20. vers. 7. Levit. 19.
vers. 12. Num. 30. vers. 3. Deut. 5. vers. 11. Et 23. vers. 21.* Hoc tamen
non de omnibus juramentis observandis intelligen-
dum erit. Adjecit enim ipse Deus huic suo præcepto
de non violando juramento temperiem quandam
quod filia & uxor in scio patre vel marito jurato aliquid
vovens, contradicente patre vel marito non obligetur.
*Num. d. c. 30. vers. 4. cum seq. quod etiam allegatur in c. si quis
præventus caus. 22. quest. 4. Et can. cum mulierem 33. quest. 5.*
hoc itaque cum obtineat in uxore vel filia jurante de re
licita, saltem propterea quod illi sub cuius potestate
erant contradixerint, multò magis in ijs casibus, quan-
do vi vel metu à latrone juramentum pro pecunia ipsi
solvendā illicite extorquetur, locum habebit. Cum ju-
ramenta non sint obligatoria quæ sunt contra bonos
mores c. non est obligatorium. 58. *de R. J. in 6. & vinculum
inquitatis seu criminis* habent. c. quanto 18. *extr. de jure
jur. c. inter cetera caus. 22 q. 4.* Tribusq; istis comitibus veri-
tate nimirum judicio & justitia destituuntur c. et si Christus
26. *extr. de jure jur.* qualia indubitate sunt quæ fiunt de re
illicita, turpi, & in expressum reipubl. detrimentum,
aut occasionem delinquendi præbent per tot. *caus. 22, qu. 4.*
Tale autem juramentum in nostra quæstione est illici-
tum, tām respectu ejus cui juratur, quod cum latrone
nec juramentum nec fides nobis commune esse debeat
Cit. lib. 3. Offic. quām respectu modi quod non sit liberum
sed

sed per violentiam ab invito extortum l. 2. §. quod obser-
vari C. de jure jur. propt. calum. dand. can. Innocens §. ex modo
caus. 22. quest. 4. denique respectu rei ipsius quæ jurato
promittitur, quod perniciosum sit reipub. alere latrones
& impletione juramenti efficere ut diutius grassentur,
& generi humano hostes existant: merito igitur ejusmo-
di juramentum nemo servare tenetur; quamvis hoc
non sit ipso jure nullum sed tam de jure Canonico de
quo testatur Didac. Covarr. in c. quamvis p. 3. §. 4. n. 2. de
pact. in 6. quam Civili secundum Carpz. in p. 2. Const. 35.
defin. 3. n. 5. & Saxonico secundum d. cunct. 35. in vers.
die Absolutio juramenti zugelassen & Moller. ibi n. 8. Hartm.
Pist. pag. 4. quest. 6. n. 79. absolutione impetrata rescin-
datur. Ne jurans facere cogatur quod promisit, & ut
tollatur peccatum ipsarei illicitæ promissione commis-
sum, qua de controversia plura videri possunt apud
Rauchbar. part. 2. quest. 4. pertot. ibique citatos authores.

QUÆSTIO IV

An judex Domiciliij possit punire
delinquentem extra territorium proce-
dendo per viam inquisitionis?

In reo extra territorium delinquentे puniendo
duæ reperiuntur opiniones. Prior est eorum qui distin-
guunt. Utrum judex domiciliij ad accusationem partis
processerit ad condemnationem? utrum vero per inqui-
sitionem? priori casu cum scilicet proceditur in loco
domiciliij adversus alibi delinquentem ad accusatio-
nem partis volunt recte puniri accusatum à judice do-
miciij secundum Panormit. in c. cum contingat extr. de foro
com-

compet. n. 6. & in c. fin. n. 3. iudeo. & seq. Salic. in l. 3. C. ubi de crim ager
opor. Posteriori autem casu, quando non ad accusatio-
nem partis, sed per inquisitionem contra subditum ali-
bi delinqnentem examinatio instituitur, reum à judice
domicili pœnâ aliquâ affici posse negant. Cum inquisi-
tio delicti concernat principaliter ipsum crimen, quod
per se ad judicem domicili non spectat, si alibi fuerit
commisum, nisi de eo apud illum quis accusetur. Et
huic sententiæ subscribunt, eamque communem esse
dicunt Marsilius in pract. Crim. §. constante n. 90. Bald. in l. fin. n.
17. C. si à non competente jud. Altera est sententia eorum qui
indistinctè sive ad accusationem sive, per viam inquisi-
tionis causa examinetur, asserunt, judicem domicili posse
reum alibi delinquentem in judicium trahere, &
pro qualitate delicti punire, cùm maximè ejus intersit
suam provinciam purgari sceleratis hominibus l. con-
gruit. ff. de offic. præsid. & delicta haud manere impunita.
l. ita vulneratus ff. ad l. Aquil. Huic posteriori sententiæ ut
veriori adstipulantur Clarus in § fin. lib. 5. recept. sent. quest. 29.
n. 4. vers. contrariam. Colerus decisione 239. per tot. cui & nos
subscribere non veremur.

QUÆSTIO V.

An emptio & venditio publicè sub
hastâ contracta ob læsionem enormissi-
mam per l. 2. C. de rescindenda venditione,
relicandi queat?

Etiam si in Emptione & venditione contrahenti-
bus naturaliter liceat ~~fieri~~ invicem deciperet l. in causa 17.
§. pen. ff. de minor. non quidem dole malo, hic enim con-

B

tra-

tractum vitiat.' l. & eleganter. ff. de dolo malo sed reipsa ut
minoris plurisve res vendatur. l. si quis cum alter 36. ff. de
Verb. Obl. quod tamen ipsum non procedit si quis con-
trahentium ob læsionem enormissimam (i. e.) quæ di-
midium justi precij excedit contractum rescindi petie-
rit ex l. 2. C. de rescind. vend. tunc enim propter nimiam in-
æqualitatem contractus vel ad æqualitatem reducitur
vel ab eo abitur d. l. 2. & l. 3. C. com. utriusq; jud. tam fam. &c.
Sed num idem obtineat in venditione sub hastâ publicâ
factâ ut propter enormissimam læsionē illud beneficiū
d. l. 2. locum habeat varie inter Interpretes Juris disputa-
tur, quorum alij affirmarunt alij verò negarunt. Negan-
tiū opinionē, hoc sc. beneficium in venditione sub hastâ
publicè factâ locum haud habere Berlich. dec. f. 126. cum ibi
citat̄ autoribus per tex. in l. i. vers. deniq; nihil erit. C. de pradijs
de cur. amplectitur, cum emptio & venditio sub hastâ fa-
cta perpetuam firmitatem accipiat l. ult. C. si propter public.
penſit. vend. fuer. celebr. hastæque fiscalis fides non facile
revelli debeat l. si hypothecas. 8. C. de remission. ita ut nec re-
scripto principum everti queat l. quæcunq; 5 vers. authori-
tate rescripti fuerit impetratum C. de fide & jure hastæ fiscalis.
Insuper nemo facile posset servata solennitate hastæ
conqueri de injustitiâ & deceptione ultra dimidium
justi precij hoc enim non ex privatâ affectione, nec uti-
litate singulorum, sed ex communi hominum opinione
æstimandum est. l. si servum. 33. vers. Sextus quoq; Pedius ait. ff.
ad L. Aquil. l. precia rerum 63. ff. ad L. Falcid. & tantum esse di-
citur quantum accipi potest l. i. §. si hæres. 16. vers. sed æstiman-
dum quanti valet ff. ad S. C. Tum Trebell. l. mortis causa 18. §. qui
hominum 3. infin. ff. de mort. causa don. Affirmantium opinio-
nem quod locum scilicet habeat illud beneficium L. 2. C.
de

de resc. vend. in venditione sub hastâ defendunt Antonius Faber in C.lib. 4.tit.30. defin. 4. Iohann Harprecht. in §. ult. n. 240. Inst. de empt. & vedit. Rauchb. p.1. quæst. 46. in fin. Facbin. lib. 2. controversial. jur. c. 12. vers sed contrariam. & Noviss. Dn. Carpz. p.2. Const. 34. defin. 13. per tex. expr. l. si quos. 16. C. de resc. vend. & l. Fundus. 9. ff. eod. cui opinioni ut potell. & æquitati consentaneæ & nos calculum damus propter rationes apud allegatos autores sufficientissimè extantes, ejusque defensionem ad discursum differimus.

QUÆSTIO VI.

Utrum fœmina semel per successiōnem masculi à feudo sub pacto ut filij & filiæ succedant concessio, remota, perpetuō maneat exclusa? an verō postea masculo sine liberis mortuo, nihilominus admittatur?

Fœminæ equidem alias regulariter in feudo non succedere possunt, cum à clientelis & officijs feudali bus ut & civilibus propter imbecillitatem & pudorem naturæ semper removeantur neque pro beneficio competentem fidelitatem præstare possint. i. §. hoc autem. De ijs qui feuda dare possint c. 1. de naturali successione feudi. Sunt tamen quidam speciales casus, quibus etiam fœminis successio in feudis conceditur, ut si feudum fuerit fœmineum (seu tale quod primum à fœmina est acquisitum prout illud ita definit Carpz. p.3. const. 28. def. 10. n. 2.) vel eo pacto datum ut filiæ & filij succedant t. II. lib. 2. Feud. & t. 8. lib. 1. Feud. ubiunque enim tale pactum & specialis concessio fuerit, videtur investiens vel pacto speciali ad

successionem admittens fæminam, hanc gratiam ipsi facere ut per substitutum servire queat. *Carpz. præall. l. num. 5. Ritterjb. in parat. feud. lib. 1. c. 14. quest. 3.* & hoc adeò procedit ut etiamsi per successionem fratris fæmina seu soror in ante commemoratis & alijs feudis in quibus fæmina succedit (quæ breviter videri possunt apud *Rittersb. d. loc.*) semel excludatur nihilominus tamen mortuo sine liberis fratre, excluso feudi domino ad successionem admittatur per text. in c. 1. vers. filia vero de success. feud. c. 1. de feud. fæmin. & in c. 1. de eo qui sibi vel hered. ubi expressè dicitur fœminæ in successione feudi locum non patere donec masculi supersint. itaque si masculi non supererunt fœminæ succedere poterunt & hanc sententiam sequuntur eamque strenuè defendunt. *Hartm. Pst. p. 2. quest. 36. n. 1. Herm Vult. de feud. lib. 1. c. 9. n. 51. Sonsbec. de feud. p. 9. n. 130. & seq. Wesenbec. de feud c. 6. n. 33. Petrus Heig. p. 1. quest. 26. pertot. & ab his alijs allegat. Bened. Carpz. d. p. 3. const. 28. def. 15.* qui omnes doctissimas hujus sententiæ rationes tradiderunt, ut istis aliquid superaddi vix possit. & super eam aliquoties à collegio J. Ctorum Marpurgensium Lipsensium ac pariter Wittebergensium responsum esse Carpz. d. l. ex fide allegatorum autorum testatur: Ut ut contrarium sentiant *Andreas Knichen p. 1. de invistiturarum pactionib. c. 3. n. 23. & plur. seq. Gail. lib. 2. obs. 148. Harpr. in comm. Inst. de success. ab Indest. n. 196. & seq.* cum multis alijs ibi citatis. cuius rationes in discursu ventilandas relinquo.

QUÆSTIO VII.

Num Clerici de jure Canonico possint esse Fidejussores?

Etsi

Etsi Valentinus Francus in tr. de fidejuss. c. 2. n. 234. Go-
mez. tom 2. variar. resolut. c. 13. n. 18. Harpr. in pr. de fidejuss. Inst. n.
40. Et alij Clericum quidem non esse fidejussorem idone-
um, datum tamen nihilominus obligari afferant: Con-
traria tamen sententia Clericum scilicet nec posse esse
fidejussorem nec datum obligari à Bachov. in not. ad Treutl.
vol. 2. disp. 28. th. 2. ad lit. E. p. 904. cumseq. hactenus defensa
mihi veritati & juri Canonico maximè consentanea vi-
detur per expr. text. in c. 1. X. de fidejussoribus ubi sub poena ab-
jectionis Clericis est prohibita fidejussio & c. 4. X. d. l. ubi
id quod à sede Apostolica quibusdam religiosis erat pro-
hibitum ad universos extenditur, ne videlicet religiosus
absque majoris partis sui Capituli vel Albatis licentia
pro aliquo fidejubeat, alioquin nonteneatur conven-
tus pro his aliquatenus respondere; Ejusque ratio ex-
tat in c. 29. caus. II. qu. I. quod Clericos oporteat irrepre-
hensibles vivere & summo studio niti, ut omnes hujus
vitæ occupationes abjiciant ideoque fidejussores non
existant, nec advocati fiant, nec in ulla alia occupatione
prorsus inveniantur mundialis negotij occasione per-
plexi. Hinc nec judices aut cognitores secularium
negotiorum ipsos ordinare vult Christus, ne præfocati
præsentibus hominum curis non possint verbo Dei va-
care & secundum veritatis regulam secernere bonos à
malis.

QUÆSTIO VIII.

Utrum in foro Saxonico ad præscri-
ptionem tricennalem requiratur bona fi-
des?

Regularès in foro Saxonico præscriptiones duas

B 3

tan-

tantum esse Tricennalem scilicet & Annalem *Carpzov.* in
part. 2. *Constit.* 3. *def.* 2. n. 6. autore est. Hæc posterior annalis
quæ est rerum mobilium & completur spatio unius an-
ni & sex septimanarum vulgo Jahr und Tag / hoc est
Ein Jahr und Sechs Wochen Landtr. *lib. 1. art. 28. in pr.* &
lib. 2. art. 44. quod ad sui subsistentiam requirat bonam
fidem , dubium non est *per text. expr.* *Landrecht lib. 1.*
art. 18. num. 4. ibid gl. & gl. in Lehnrecht. c. 13. §. auch ist das zu
zu vernehmen vers. endweder. & hoc in tantum, ut etiam,
præscribens eam teneatur probare *Andr. Goldb. in tract.*
Gerad cap. 9. n. 38. Prior vero seu tricennalis quæ est rerum
immobilium & absolvitur triginta annorum, unius an-
ni & sex septimanarum spatio *Landrecht. lib. 1. art. 29. an & q;*
ac posterior bonam fidem requirat inter Dd. controver-
titur. *Math. Wesenb. in add. ad Schneid. in pr. Inst de Usuc. lit. a.*
& *consil. 14. n. 77.* *Math. Col. in tr. de process. execut. p. 1. c. 3. n. 138.*
& *Hartm. Pst. observ. 201. n. 1.* hanc ad præscriptionem tri-
cennalem non requiri concludunt. Ast cum jura Sa-
xonica de bona fide in hoc præscriptionum genere
nihil determinent, sed potius allegationem malæ fidei
eiusque probationem admittant, *Const. Elect. 3. p. 2. ubi Es*
wehre den das mala fides nicht allein fürgewendet sondern
auch erwiesen würde. Ideoquestandum erit in foro Sa-
xonico dispositione Juris Canonici quod in hoc casu
passim in Imperio receptum est, & malæ fidei possesso-
rem nunquam præscribere ait *c. fin. c. si diligent 17. c. vigi-*
lanti ext. de prescr. c. possessor malæ fidei, de R. J. in 6. & conclu-
dendum *ex text. alleg.* bonam fidem ad præscriptionem
tricennalem Saxoniam necessariò requiri, quamvis
probatio non præscribenti, sed malam fidem alleganti
incumbat. Plura de hac quæstione vid. apud. *Petr. Heig.*

A. 1.

p. i. quæst. 16. n. 59. Schurf. conf. 32. cent. i. n. 12. Carpz addit. Conſt.
Elect. defin. 7. per tot.

QUÆSTIO IX.

An cedens bonis fiat infamis?

Maxime ignominiosum non solum fuisse antiquitus cedere bonis ex l. 12. tabularum conſtat, quicunq; enim debitores non erant solvendo, illos jubebat lex ut vincirentur, in carcerem conſicerentur, quin & operas darent creditoribus. *Varrô lib. 6. de lingua latinâ* hinc qui ita serviebat Nexus dicebatur. Sed etiam permisum erat creditoribus, si vellent, partiri corpus addicti: Quæ tamen crudelitas postea (ut ait Tertullianus in Apologeticô) consensu publico erasa & in pudoris notam capit is pœna conversa est bonorum adhibitâ proscriptione: suffundere enim libuit sanguinem (i. e.) ut pudor ejiceretur quam effundere. Hodie de Jure Civili ejusmodi homines pariter infamia notantur. *per Nov. 135.* niſi hunc textum prout etiam fieri debet de decoctorib., qui bona sua dilapidarunt, *cum Gothofr. ad d. Nov. c. 1. l. C.* intellicere velimus, tales enim non procul esse ab infamia omnes fere Juris Interpretes concludunt. Hinc etiam Lex Röscia cum cavisset, ut equites in XIV, Ordinib. se derent exceptit decoctores *Cic. Philip. 2. Plin. 33. c. 2.* & Adrianus ejusmodi homines jubebat in Amphitheatro catamidiari, hoc est publico omnium risu excipere. Ceterum qui ludibrio fortunæ & absque suo vitio ac culpâ haud solvendo existit, & incalamitatem bonorum cessationis incidit; infamis haud erit: *l. II. C. de ijs qui in fam. not. sed commiseratione potius dignus est & auxilio.* prout etiam

etiam his posterioribus Jus Saxonum succurrere voluit.
*Constit. Elect. 22. vers. 2. §. wir behalten uns aber Ord. Nov. Pro-
oeff. jud. Tit. 52. & Edict. Torgens. teste Carpz. ad d. Const. defin. 23.
per tot.*

QUÆSTIO X.

Utrum venditor qui facultatem rei tradendæ habet præcisè cogi possit ad tradendum? an verö interesse præstando liberetur?

Etsi nunquam magni nominis Interpretes Juris defuerint qui venditorem præstando interesse à contratu venditionis liberari nec rem præcisè, etiamsi ejus tradendi facultatem habeat, tradere teneri affirmarent. prout hujus sententientiæ etiamnum est *Bachov. in suis not. ad Treutl. vol 1. disp. 28. tb. 2. lit. C. mibi pag. 1055. ib. Hunnius in suis resolut. d. l. quæst. 7. p. 119.* Contraria tamen opinio longe & quior veritati que juris magis consentanea est. 1. per *tex. expr. in l. 68. ff. de rei vind. ubi manu militari possessio dicitur auferenda à venditore contumace & rem tradere nolente 2. per text. in §. aliæ autem. 2. vers. & ad exemplum Inst. de donationibus ubi ad exemplum venditionis donatori imponitur rei donatæ traditio.* Sed donatori necessitas ut rem præcisè tradat incumbit. *I. si quis argentum 35. §. 5. C. de donat. itaque etiam idem de venditore dicendum erit. 3. per l. exempt. II. §. 2. ff. de act. empt. & text. in §. l. Inst. de Empt. & Vend. in quibus textibus semper inveniuntur verbum aliquod ex quo necessitatem tradendi concludere possumus. 4. Nisi hoc statueremus sequeretur unam rem denuo citra falsi crimen yendi posse: uni n.*

id

id quod interest præstare posset, alteri rem tradere,
quod tñ.est contra l. qui duobus 21. ff. ad L. Cornel. de falsis. 5.
per tex.in l. 46. ff. de act. empt. ubi Paulus dicit venditorem
cogi implere contractum, (i.e.) tradere. Et hanc sen-
tentiam per quam plurimas rationes sequuntur. Treutl.
vol. 1. disp. 28 tb. 2. sub. lit. c. Math. Stephani. cent. 3. quest. 60 Facbin.
lib. 2. Contr. c. 8. Arum. Exerc. Just. 14. tb. 2. § disp. 13. ad Pand. quest.
8. item par. 1. decis. 13. per tot. Carpz. p. 2. const. 1. def. XV. ubi hanc
sententiam in praxi verissimam esse testatur n. 2.

QUÆSTIO XI.

An donatio in quā expressè de revo-
catione conventum est, non obstante usus-
fructus reservati clausulà pro donatione
mortis causa sit habenda?

Omnis actus ex proprietatibus judicari in omni-
um J Ctorum ore est: hinc fit, ut etiamsi non expressè
apparet quid agatur, ex proprietibus nihilominus &
verborum qualitate judicetur ad quam conventionis
speciem actus pertinere debeat. Ex his enim & alijs
circumstantijs prodibit quid actum fuerit. Menoch. lib. 3.
præsum. 35. num. 1. Quare licet expressè non sit adjectum à
donatore, se velle mortis causâ donare: nam hujus omis-
sio non semper donationem inter vivos facit Peer. Heig. p.
1 qu. 33. num. 16. dum tamen facultatem revocandi ibi. re-
servavit donator, mortis causa donatio censenda erit,
non vero inter vivos, hæc enim suâ naturâ est irrevoca-
bilis l. Arist. 18. in pr. & ibi Bartol. ff. de donat. Julius Clar. lib. 4.
sent. § donatio. quest. 1. n. 3. Menoch. d. l. n. 25. Deinde prout si in
Instrumento donationis addita fuerit clausula, quod à
donatione non recedere, nec eam revocare velit dona-
tor, inter vivos donationem celebratam fuisse constat ex

C

text.

text. l. ubi ita donatur ff. de donatione mortis causa. Ita cum contraria cōtrariorū sit ratio, reservatio revocationis facit donationem mortis causa esse contractam etiam si usus-fructus reservati clausula fuerit adjecta, hoc enim potius ex stylo Notariorū impertinenter factum esse censetur, prout haud raro in contractibus illud obvenire testatur Zasius. lib. 1. cons. 12. n. 65. vers. jura autem contraria. quam ut proprietatem totius donationis invertat.

QUAESTIO XII.

An agnatus consentiens in feudi oppignorationem feudo sibi apperto, creditori obligetur etiamsi domini consensus non intervenerit?

Feudum sine consensu Domini & proximi agnati vel totum vel partem aliquam vendere vel pignorare, vel quocunque modo distrahere seu alienare nemo potest per c. imperiale. de prohibita feudi alienatione per Frider. c. 1. §. similiter. 2. de L. Corradi. c. 1. de alienatione Patern. feud. nisi feudum amittere idque vel ad dominum si feudum fuerit uovum c. un. sub. fin. que fuit prima causa benef. amit. vel ad agnatum proximum si antiquum sit, redire velit d. c. 1. de alien. feud. pater. & si hoc nihilominus evenerit, nec Dominus nec proximus agnatus pecuniā pro qua oppignoratio vel alienatio, in quā non consenserūt, facta est solvere tenentur. Sed num agnatus licet in feudi oppignorationem consenserit, attamen propter deficientem Domini consensum feudo sibi aperto ab exsolutione debiti pariter liberetur ac si non consensisset, à Dd. multūm controvertitur. Carpzov. equidem p. 2. const. 46. def. 9. secutus Jacob. Schultz. in addit. ad Georg. Rotschitz. art. 26. n. 44. & seq. nisi præter consensum, unā expressè se ad tñ obligaverit.

ut

uti loquitur. d.l.def.10. Nullo jure vel actione nec personali
nec reali agnatum in oppignorationem citra consensum
Domini consentientem a creditore ad exsolutionem de-
biti adigi posse tradit. hujus tamen opinione relictâ, ea
quæ à Rauchb. proponitur p. i. quæst. 45. ubi concludit va-
sallum vel simulantec investitum qui in feudi oppi-
gnorationem consensit, ex eo quod domini consensus
deficiat non juvari quo minus feudo ad se devoluto ex
suo assensu creditori obstat: iactus teneatur, mihi summâ
æquitate niti ac in praxi receptam esse, nec rationibus
destitui videtur. Etsi enim ob feudi oppignorationem
quæ fit absq; domini voluntate, agnati velut possessores
feudi tanquam ob inutile pignus hypothecaria conveniri
non posse videntur l. ante omnia 23. ff. de pign. tamen du-
bium non est, quin ex consensu, & promissione suâ
actione personali creditoribus teneantur. l.i. Et tot. tit. ff.
de oblig. Et act. l.i ff. de prescr. verb. consentiendo enim tacite
renunciasse censentur juri suo pro se introducto, quod
feudum absq; relutioue potuisserent accipere si non con-
sensissent, secundum gl. in c.i. verb. permissione Eibi Dd. de per-
bib. feud. alien. per Lothar. l. si debitor. 4. §. sicut. l. Lucius n.
cum ll. seq. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. sol. & secundum hanc
sententiam etiam à Facultate Juridicâ & judicio Cu-
triali Wittebergensi pronunciatum esse, testatur ipse
Rauchb. d.l. ubi eam multis rationibus & argumentis
quæ hic brevitas ergò apponere non placet defendit.

Et hæc pro instituto sufficient. Solo itaque sapienti Deo,
cujus auxilio omnes humanæ actiones ad feliciorem finem di-
riguntur sit per omne avum.

LAUS HONOR ET GLORIA.

Ad

Ad
Dn. C A N D I D A T U M
Pro Licentiâ Responden-
tem.

Non sine laude jacent de jure, arcana Themistos,
Nec temnenda Dicæ fama diserta fori est.
Cælica Res, Juris studium, prudentia Juris
Quô non est majus quod decus, ipsa meret.
Ergo, quo laudis, *FICKELSCHERERE*, vocandœ
Nomine eris, suadâ judicijsque potens?
Namque tui Ingenij fœtus sollertiſ ut edas
Solemnis cathedræ pulpita clara teris.
Ofactum Themidi gratum, dabit istud honorem
Eunomies summum, non sine fruge, Tibi.

Heinricus Coelius J.U.D.
Pand. Prof. Publ. & p.t. Acad.
Rector.

Bella paras, certum, sed collatura triumphum,
Et sine cede ingens promeritura decus.
Ipse tua pugna infla tubam: succumbere nescit
Vis virtusq; tua: strenuus arma cape.
Stat Themis in medio campi, laurumq; comantem
Promittit capiti *FICKELESCHERE* tuo.
NPræmia, qua rapiet nec tibi summa dies.

Augustus Buchnerus PP.
& Acad. Senior.